

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI**

DƯƠNG VĂN HÒA

**CHÍNH SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC DOANH
NGHIỆP ĐƯỢC CỔ PHẦN HÓA TỪ DOANH NGHIỆP
NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM (NGHIÊN CỨU TẠI CÁC
DOANH NGHIỆP NGÀNH DỆT MAY)**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Hà Nội, Năm 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI**

DƯƠNG VĂN HÒA

**CHÍNH SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC DOANH
NGHIỆP ĐƯỢC CỔ PHẦN HÓA TỪ DOANH NGHIỆP
NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM (NGHIÊN CỨU TẠI CÁC
DOANH NGHIỆP NGÀNH DỆT MAY)**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 62.34.04.10

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS.TS Phạm Công Đoàn**
- 2. TS Lưu Đức Hải**

Hà Nội, Năm 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi. Kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào.

Hà Nội, ngày.....tháng.....năm 2016

Tác giả

Dương Văn Hòa

MỤC LỤC

Trang phụ bìa

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU, HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU	7
CHƯƠNG 1 NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VÀ KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ CHÍNH SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP ĐƯỢC CỔ PHẦN HÓA TỪ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM .	16
1.1. Tổng quan doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước .	16
1.1.1. Khái niệm doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước....	16
1.1.2. Phân loại doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	18
1.1.3. Những đặc thù của doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước mà nhà nước còn góp vốn (ảnh hưởng đến chính sách nhà nước nhằm khắc phục những tồn tại, bất cập sau cổ phần hóa)	18
1.2. Chính sách nhà nước đối với các doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	21
1.2.1. Khái niệm và sự cần thiết của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	21
1.2.2. Mục tiêu và công cụ của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	25
1.2.3. Nguyên tắc của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	26
1.2.4. Quy trình chính sách đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	26
1.2.5. Phân loại chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước.....	27
1.2.6. Các tiêu chí đánh giá chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	28
1.2.7. Các yếu tố ảnh hưởng đến chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	31

1.3. Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho Việt Nam về chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước.....	36
1.3.1. Kinh nghiệm của trung quốc.....	36
1.3.2. Kinh nghiệm quốc tế về chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	40
1.3.3. Bài học cho Việt Nam về chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước	50
CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP ĐƯỢC CỔ PHẦN HÓA TỪ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC NGÀNH DỆT MAY	56
2.1. Thực trạng hoạt động của các doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	56
2.1.1. Khái quát về cổ phần hóa và đặc điểm của doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may (ảnh hưởng đến chính sách nhà nước nhằm khắc phục những tồn tại, bất cập sau cổ phần hóa)	56
2.1.2. Thực trạng hoạt động của doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	63
2.1.3. Những vấn đề đặt ra từ phía quản lý nhà nước và doanh nghiệp đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	69
2.2. Thực trạng chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	73
2.2.1. Thực trạng bộ máy quản lý nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	73
2.2.2. Mục tiêu, công cụ và quy trình của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	75
2.2.3. Thực trạng một số chính sách nhà nước chủ yếu đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	80
2.3. Đánh giá chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may theo các tiêu chí đánh giá chính sách ..	92
2.3.1. Đánh giá tính hiệu lực của chính sách	92
2.3.2. Đánh giá tính hiệu quả chính sách	93
2.3.3. Đánh giá tính công bằng của chính sách.....	93
2.3.4. Đánh giá tính bền vững của chính sách	95
2.3.5. Đánh giá tính phù hợp của chính sách	96

2.3.6. Đánh giá tính đáp ứng nhu cầu của nhóm đối tượng chính sách.....	96
2.4. Những thành công, hạn chế, nguyên nhân và những vấn đề đặt ra của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	97
2.4.1. Những thành công của chính sách	97
2.4.2. Những hạn chế của chính sách.....	100
2.4.3. Nguyên nhân và những vấn đề đặt ra của chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	106
CHƯƠNG 3 MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP ĐƯỢC CỔ PHẦN HÓA TỪ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC NGÀNH DỆT MAY	116
3.1. Định hướng đổi mới doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế	116
3.1.1. Cơ hội và thách thức đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế của Việt Nam.....	116
3.1.2. Xu hướng tái cấu trúc doanh nghiệp nhà nước và các doanh nghiệp có vốn nhà nước.....	117
3.1.3. Định hướng đổi mới doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	118
3.2. Quan điểm và mục tiêu hoàn thiện chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	119
3.2.1. Quan điểm hoàn thiện chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	119
3.2.2. Mục tiêu hoàn thiện chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	120
3.3. Định hướng hoàn thiện chính sách	122
3.4. Giải pháp chủ yếu hoàn thiện chính sách nhà nước đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may.....	125
3.4.1. Giải pháp hoàn thiện mục tiêu, công cụ của chính sách.....	125
3.4.2. Giải pháp hoàn thiện chính sách tái cấu trúc mô hình hoạt động của doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước trong Tập đoàn Dệt may Việt Nam	128
3.4.3. Giải pháp hoàn thiện chính sách quản lý và đầu tư phần vốn nhà nước..	131

3.4.4. Giải pháp hoàn thiện chính sách đối với người lao động	141
3.4.5. Giải pháp hoàn thiện chính sách quản lý và điều hành.....	142
3.4.6. Chính sách giải quyết những vấn đề còn tồn tại khác, phát sinh sau cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may:.....	146
3.5. Những điều kiện để thực thi chính sách	147
3.5.1. Đối với Nhà nước.....	147
3.5.2. Đối với doanh nghiệp được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước ngành dệt may	150
KẾT LUẬN VỀ NHỮNG KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC VÀ ĐỀ XUẤT HƯỚNG NGHIÊN CỨU TIẾP THEO.....	153
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nghĩa đầy đủ tiếng việt	Nghĩa đầy đủ tiếng anh
CPH	Cổ phần hóa	
CSNN	Chính sách nhà nước	
CTCP	CTCP	
DN	Doanh nghiệp	
DNNN	Doanh nghiệp Nhà nước	
EU	Cộng đồng Châu Âu	European Community
FTA	Hiệp định thương mại tự do	
GTTB	Giá trị trung bình	
HĐQT	Hội đồng quản trị	
NN	Nhà nước	
OECD	Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế	Organisation for Economic Cooperation and Development
QLNN	Quản lý nhà nước	
TCT	Tổng công ty	
TĐDM	Tập đoàn Dệt may	
TĐKT	Tập đoàn kinh tế	
TPP	Hiệp định Đối tác kinh tế chiến lược xuyên Thái Bình Dương	Trans Pacific Partnership
VN	Việt Nam	
WTO	Tổ chức thương mại thế giới	World Trade Organisation

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU, HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ

Số hiệu	Tên Bảng	Trang
Bảng 2.1:	Tỷ lệ sở hữu vốn của Vinatex đối với các DN được CPH từ DNNN ngành DM	57
Hình 1.1:	Sự cần thiết của CSNN đối với DN được CPH từ DNNN	23
Hình 2.1:	Biểu đồ sở hữu Vinatex sau CPH.....	58
Hình 2.2:	Tỷ lệ sở hữu vốn của Vinatex đối với các công ty con ngành DM	59
Hình 2.3:	Tỷ lệ sở hữu vốn của Vinatex đối với các công ty liên kết ngành DM	59
Hình 2.4:	Kết quả khảo sát hiệu quả kinh doanh của DN được CPH từ DNNN ngành DM và các loại hình DN khác ngành DM	66
Hình 2.5:	Tổ chức bộ máy nhà nước đối với DN được CPH từ DNNN ngành DM	74
Hình 3.1:	Mô hình đại diện chủ sở hữu vốn NN đầu tư vào DN trong ngắn hạn ...	137
Hình 3.2:	Mô hình đại diện chủ sở hữu vốn NN đầu tư vào DN trong trung hạn ..	138
Hình 3.3:	Mô hình đại diện chủ sở hữu vốn NN đầu tư vào DN trong dài hạn (1)	139
Hình 3.4:	Mô hình đại diện chủ sở hữu vốn NN đầu tư vào DN trong dài hạn (2)	140

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ngành DM không chỉ đóng vai trò quan trọng trong đời sống của con người mà còn đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển kinh tế đất nước. Dệt May là ngành có năng lực cạnh tranh cao trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, là ngành xuất khẩu chủ lực của ngành công nghiệp Việt Nam trong những năm qua. Kim ngạch xuất khẩu dệt may tăng lên qua hàng năm. Bên cạnh đó, khả năng cạnh tranh và hội nhập của ngành dệt may Việt Nam đã phát triển mạnh, hoàn toàn đáp ứng được nhu cầu của các thị trường lớn như Mỹ, EU, Nhật,... và hướng tới một số thị trường tiềm năng như Trung Quốc, Hàn Quốc, New Zealand, Ấn Độ, Nga,... Đây cũng là ngành có nhu cầu lao động cao, dễ dàng giải quyết và thu hút việc làm cho người lao động kể cả lao động xuất phát từ nông thôn, từ đó góp phần ổn định và thúc đẩy tiến bộ xã hội, cải thiện quan hệ sản xuất, bảo đảm và tiến tới phân phối công bằng hơn về thu nhập, đồng thời bảo đảm ngày càng nhiều công ăn việc làm cho xã hội, giảm tỷ lệ thất nghiệp ở thành thị và tăng thời gian lao động được sử dụng ở nông thôn.

CPH DNNN nói chung và DNNN ngành DM nói riêng là một trong những giải pháp cải cách DNNN, một chủ trương lớn, đúng đắn của Đảng và Nhà nước để khắc phục những yếu kém trong hoạt động sản xuất kinh doanh và khả năng cạnh tranh của các DNNN ngành DM, tạo nên những chuyển biến cơ bản trong việc nâng cao hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh và khả năng cạnh tranh của DNNN ngành DM. CPH DNNN là một xu thế tất yếu của Việt Nam trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế.

Hiện nay, nhiều nước trên thế giới đã tiến hành CPH DNNN và đã đạt được nhiều thành công sau khi cổ phần hóa, ở Việt Nam, CPH được thực hiện từ năm 1996 đến nay được 20 năm, đã cổ phần hóa được rất nhiều ngành, lĩnh vực trong nền kinh tế trong đó có ngành DM. Sau khi CPH, nhiều DN DM hoạt động tốt hơn. Những phân tích định lượng cho thấy các chỉ tiêu kết quả quan trọng của DN được CPH từ DNNN đều tăng như chỉ tiêu về doanh thu, năng suất lao động, tiền công, tỷ suất lợi nhuận, v/v. Những bước tiến này được đảm bảo bằng tốc độ tăng trưởng cao của chỉ tiêu giá trị gia tăng và năng suất lao động. Điều đó chứng tỏ rằng chuyển đổi DN DM Nhà nước sang hoạt động theo mô hình CTCP là một hướng đi đúng. Tuy nhiên, bên cạnh những mặt đạt được, đã phát sinh những tồn tại, vướng mắc của các DN được CPH từ DNNN ngành DM đòi hỏi phải có CSNN để khắc phục.